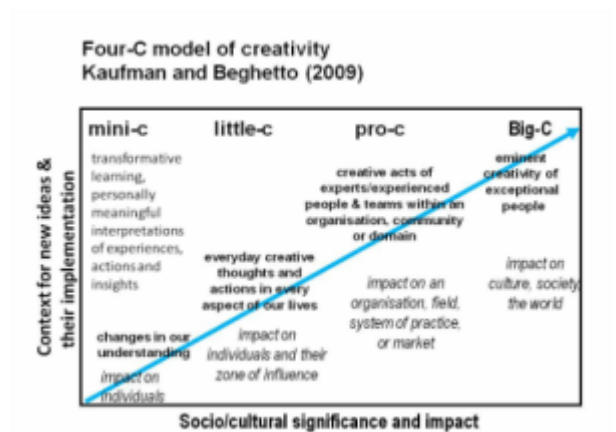

Over creativiteit en onderwijs wordt veel geschreven. In een serie artikelen hebben we gekeken naar wat [creativiteit](#) is, en of het gemeten kan worden. Ook zijn we dieper ingegaan op [divergent](#) en [convergent](#) denken. In dit artikel kijken we verder: is creativiteit ook te ontwikkelen? Om daar antwoord op te kunnen geven kijken we eerst naar soorten creativiteit, en vervolgens hebben we een aantal tips die helpen om creativiteit te ontwikkelen.

Soorten creativiteit

In 2009 bedacht [James Kaufman](#) het 4C model voor creativiteit. In dit model zie je 4 vormen van creativiteit, en daarbij de impact die het heeft in het leven van mensen. Op die manier kun je al snel onderscheid maken tussen verschillende soorten creativiteit: op een persoonlijk niveau kan iets heel creatief zijn, terwijl dat op groot niveau veel minder is. Het fijne aan dit model is dan ook dat het helpt om inzicht te geven aan wanneer je kunt spreken van creativiteit: dat is afhankelijk vanuit welke blik je kijkt.

Creativiteit ontwikkelen

Maar is creativiteit nu een vaardigheid, of is het puur talent? De wetenschap is er nog niet over uit, maar zeker is dat het voor een deel te ontwikkelen valt. Uiteindelijk zijn er namelijk een aantal elementen die maken dat we iets creatief vinden. We vinden iets creatief wanneer het verrast en origineel is, afwijkt van de gebaande paden en toch bruikbaar en mooi is.

Creativiteit als stappenplan

En het creatief proces? Is dat aan te leren? Er zijn veel verschillende creatieve stappenplannen of creatieve cycli te vinden, waarbij elk model weer andere stappen heeft. Deze stappen kunnen helpen bij het ingaan van een creatief proces, omdat het richting en houvast biedt. Meer dan dat is het niet: het volgen van dergelijke stappen garandeert niet dat er een creatief product uit komt.

Wat wel overal terugkomt: de vier verschillende fases die een idee doormaakt. Daarbij worden eigenlijk altijd de volgende vier punten genoemd:

Vorbereiding: Je begint met het idee. Je doet onderzoek, verdiept je in de mogelijkheden en

bedenkt welke kant je graag op zou willen.

Broeden: De informatie is er, maar nu is het broeden op een plan. Soms gaat dit snel, soms duurt dit lang. Dit is de fase waarin het moeilijk is en lijkt alsof het nooit gaat lukken.

Verlichting: Eureka! Alles valt op z'n plek, er is een doorbraak!

Implementatie: Je past het idee toe, werkt het uit, en maakt wat je in gedachten had.

Deze fases zijn handig om te onthouden. Vooral in de broed-fase kun je je voordeel doen met onderstaande tips! Daarnaast is het waardevol om de verschillende fases als leerling te kunnen herkennen. Zit je vast, maar weet je wel wat je moet doen? Dan zit je waarschijnlijk nog te broeden...

Tips voor creativiteit

Er zijn verschillende werkvormen die gebruikt kunnen worden om het creatief denken te stimuleren. Veel van deze werkvormen zijn bekend, zoals het maken van brainstorms of mindmaps. Maar het ontwikkelen van creativiteit gaat verder dan dat: het gaat vooral over een manier van denken. Om hierbij te helpen een aantal tips waarmee je direct aan de slag kunt.

1. **Neem afstand**

Afstand nemen van het probleem kan helpen om met een meer creatieve oplossing te komen. Door naar je idee of probleem van een afstand te kijken denk je abstracter, wat zorgt dat er meer oplossingen opborrelen.

2. **Speel!**

Zowel bij volwassenen als bij kinderen werkt spelen om meer creatieve ideeën te bedenken. Door op een ontspannen manier bezig te zijn met iets compleet anders geef je de hersenen de rust om connecties te maken die leiden tot nieuwe ideeën.

3. **Denk (letterlijk) out-of-the-box:**

Metaforen helpen bij het creatief denken. Door bijvoorbeeld letterlijk out-of-the-box te stappen lukt het om meer divergent te denken. Kies een andere ruimte dan normaal, ga zitten op een 'vreemde' plek. Door dit bewust te doen stimuleer je de hersenen ook om andere verbindingen te leggen.

4. **Probeer niet te brainstormen**

Brainstormen is niet zaligmakend. Sterker nog: het zorgt vaak voor minder creatieve ideeën. Met name in groepen brainstormen is niet effectief: het zorgt voor groepsdenken en belemmert daardoor het bedenken van nieuwe vormen.

5. **Deadlines**

Met een duidelijke deadline en druk komt creativiteit snel op gang, maar vervolgens zorgt dit ook voor problemen. Een deadline moet eigenlijk flexibel zijn, zodat wanneer de goede ideeën op gang komen er genoeg ruimte is om dit uit te werken.

Met deze tips in het achterhoofd kun je leerlingen helpen om creatievere ideeën te bedenken. Ook zelf kun je dit natuurlijk toepassen! Meer weten over creativiteit in onderwijs? Kijk dan ook op [onze thema pagina!](#)